

Sygn. akt: II AKa 608/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Mirosław Ziaja
Sędziowie	SSA Małgorzata Niementowska (spr.) SSA Karina Maksym
Protokolant	Iwona Olszówka

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Katowicach Andrzeja Kuklisa

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2020 r. sprawy

skazanego T. S., syna J. i K., ur. (...) w T.

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji prokuratora i obrońcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 23 września 2019 roku, sygn. akt XXI K 67/19

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSA Karina Maksym SSA Mirosław Ziaja SSA Małgorzata Niementowska

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 608/19		
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2			

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji		
wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach sygn. akt XXI K 67/19 z dnia 23 września 2019 roku		
1.2. Podmiot wnoszący apelację		
# oskarżyciel publiczny albo +prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
# oskarżyciel posiłkowy		
# oskarżyciel prywatny		
# obrońca		
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
# inny		
1.3. Granice zaskarżenia		

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia				
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości			
# w części	#	co do winy		
#	co do kary			
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia			
1.3.2. Podniesione zarzuty				
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji				
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu			
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy			

	prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	Uchylenie	#	zmiana
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami			

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
2.1. Ustalenie faktów				
2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
2.2. Ocena dowodów				
2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za				

niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)				
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu		
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEZ ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków				
Lp.	Zarzut			
3.1.	Zarzut prokuratora: - obraza prawa materialnego , a to art.85 § 1 k.k. polegająca na nieobjęciu zaskarżonym wyrokiem łącznym kary dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby pięciu lat, orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2016 roku sygn. akt. XXI K 179/15 z karami z punktów V i VI komparycji wyroku połączona z obrazą	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny		

	art.4§ 1 k.k. poprzez zastosowanie dwóch stanów prawnych.		
Zwiężle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny			
Analizując zasadność rozstrzygnięcia sądu I instancji w zakresie łączenia kar wymierzonych wyrokami wydanymi w sprawach Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 27.04.2016 roku sygn. akt XXI K 179/15, Sądu Rejonowego Tychach z dnia 10.05.2016 r. sygn. akt.VII 104/16, Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 21.12.2017r. sygn. akt XXI 218/14 oraz Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 17.12.2018 r. sygn.. akt IV K 968/18 za punkt wyjścia do dalszych rozważań w sprawie uznać należy regulację zawartą w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z			

20 marca 2015 r.). Zgodnie z jego brzmieniem, przepisów rozdziału IX Kodeksu karnego - w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. - nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie ustawy.

Cytowany przepis wprowadza zatem odmienne i całkowicie autonomiczne zasady intertemporalne na potrzeby nowelizacji przepisów o karze łącznej, niż przewidziane w art. 4 § 1 k.k., nie pozwalając na rozważania dotyczące względności zastosowania określonej ustawy do konkretnej sytuacji skazanego, lecz wybór stanu prawnego, wedle którego ma zapaść rozstrzygnięcie w zakresie kary łącznej w wyroku łącznym, uzależnia tylko i

wyłącznie od
zaistnienia
przesłanek o
charakterze
obiektywnym
przedstawionych
właśnie w art. 19
ust. 1 cyt. ustawy
oraz w art. 85
k.k. w brzmieniu po
1 lipca 2015 r. i
jest uwarunkowany
konfiguracją dat
uprawomocnienia
się kar za
poszczególne
przestępstwa.

Takie rozumienie
cytowanego
przepisu jest
utrwalone w
doktrynie i w
orzecznictwie,
w tym powtórzone
zostało w wyroku
Trybunału
Konstytucyjny z dnia
4 lipca 2018 r.
sygn. akt K 16/16
(Lex nr 2510943),
stwierdzającego
zgodność art. 19 ust.
1 ustawy z dnia
20 lutego 2015 r.
o zmianie ustawy -
Kodeks karny oraz
niektórych innych
ustaw (Dz. U. poz.
396)
z art. 32 ust. 1
Konstytucji
Rzeczypospolitej
Polskiej (OTK-A
2018/52,
www.trybunal.gov.pl),
w którym
dodatkowo
wskazano, iż art.
19 ust. 1 ustawy

nowelizującej
stanowi *expressis*
verbis podstawę
norm
intertemporalnych
regulujących wybór
reżimu prawnego
orzekania kary
łącznej w dwóch
sytuacjach:

- gdy łączone są kary
uprawomocnione
przed wejściem w
życie nowelizacji,
nakazuje on
stosowanie
przepisów
dotychczasowych
(art. 19 ust. 1 ustawy
nowelizującej
wyraźnie bowiem
wyklucza wówczas
stosowanie
przepisów nowych,
nawet gdy byłyby
one względniejsze -
por. np. wyroki
SN z: 9 sierpnia
2017 r., sygn. akt
II KK 190/17, Lex
nr 2335993; 10
maja 2017 r., sygn.
akt IV KK 432/16,
Lex nr 2288104;
11 kwietnia 2017
r., sygn. akt III
KK 420/16, Lex
nr 2281232; 30
marca 2017 r., sygn.
akt V KK 50/17,
Lex nr 2261021;
11 października 2016
r., sygn. akt V
KK 103/16, Lex
nr 2135380; 4
października 2016
r., sygn. akt III
KK 126/16, Lex nr
2123255; 9 marca

2016 r., sygn. akt V KK 452/15, Lex nr 2007810 oraz postanowienia SN z: 9 maja 2017 r., sygn. akt V KK 7/17, Lex nr 2312043; 10 lutego 2017 r., sygn. akt IV KK 6/17, Lex nr 2216095; 11 stycznia 2017 r., sygn. akt IV KK 284/16, Lex nr 2192658);

- gdy łączone są kary o "mieszanych" datach prawomocności (co najmniej jedna uprawomocniła się przed wejściem w życie nowelizacji, a co najmniej jedna po wejściu w życie nowelizacji), stosuje się przepisy dotychczasowe lub nowe - w zależności od tego, które ad casum są względniejsze (możliwość stosowania przepisów nowych wynika z końcowej części art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej, a obowiązek wyboru przepisów względniejszych z art. 4 § 1 k.k.) (por. wyroki SN z: 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV KK 138/18 i IV KK 139/18, Lex nr 2498040 i 2498041; 7 grudnia 2017 r., sygn. akt

III KK 150/17,
Lex nr 2408299;
16 listopada 2017
r., sygn. akt II
KK 321/17, Lex
nr 2428776; 15
listopada 2017 r.,
sygn. akt IV
KK 128/17, Lex
nr 2420330; 10
października 2017
r., sygn. akt II
KK 184/17, Lex
nr 2397596 oraz
postanowienia SN
z: 15 marca 2018
r., sygn. akt IV
KK 137/18, Lex nr
2498039; 16 lutego
2017 r., sygn. akt II
KK 347/16, Lex nr
2284181; 27 stycznia
2017 r., sygn. akt V
KK 315/16, Lex nr
2203537).

Z powyższe wyrażnie
zatem wynika, że
art. 19 ust. 1 cyt.
ustawy nie reguluje
bezpośrednio
sposobu ustalenia
podstaw wymiaru
kary łącznej w
sytuacji gdy wyrok
łączny ma dotyczyć
wyłącznie kar
objętych wyrokami
uprawomocnionymi
po wejściu w życie
nowelizacji, a zatem
po dacie 1 lipca
2015 ., co odnosi się
wprost do sytuacji
zaistniałej
w sprawie skazanego
T. S..

W takim bowiem
wypadku pojawiają

się, dostrzeżone także w cytowanym orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego, dwie możliwości interpretacyjne. Z jednej strony można uznać, że kary uprawomocnione pod rządami nowych przepisów należy łączyć tylko na podstawie nowych przepisów, skoro - z punktu widzenia ustawodawcy (abstrahującego wyraźnie od czasu popełnienia przestępstw) - nie występuje w takich wypadkach żadne zagadnienie intertemporalne. Art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej należałoby wówczas traktować jako regulację wyczerpującą, kompleksową, która wyłącza stosowanie art. 4 § 1 k.k. we wszystkich wypadkach poza wyraźnie w nim wskazanym wyjątkiem łączenia kar o "mieszanej" prawomocności. Z drugiej jednak strony, zaskarżony przepis można także interpretować a *minori ad maius*, wywodząc z niego, że skoro dopuszcza stosowanie

przepisów
względniejszych
(nowych lub
starych), gdy co
najmniej jedna
łączona kara
uprawomocniła się
po wejściu w
życie nowelizacji,
to tym bardziej
postępowanie takie
jest możliwe, gdy
wszystkie łączone
kary uprawomocniły
się po dacie
jej wejścia w
życie. Zaznaczenia
wymaga, że
omawiana kwestia
na kanwie
rozpoznanej przed
Trybunałem
Konstytucyjnym
sprawy została
pozostawiona „na
marginesie
głównego nurtu
orzekania
w sprawie poddanej
osądowi”.

Rozstrzygając zatem
owo zasadnicze w
sprawie niniejszej
zagadnienie, Sąd
Apelacyjny doszedł
do przekonania, iż
rozwiązania
problemów
intertemporalnych
związanych
z wyborem stanu
prawnego z zakresu
kary łącznej w
sytuacji, w której
wszystkie wyroki
skazujące
uprawomocniły się
po dacie 1 lipca
2015 r., ale dotyczą

one także czynów popełnionych przed tą datą, należy poszukiwać w zasadzie ogólnej wyrażonej w art. 4 § 1 k.k., a to dlatego, że bezspornie kara łączna jest instytucją prawa karnego materialnego (por. m.in. uchwała SN z 28 listopada 2013 r., sygn. akt I KZP 13/13, Lex nr 1394021, wyrok SN z 9 stycznia 2015 r., sygn. akt IV KK 224/14, Lex nr 1622330).

Ustawą względniejszą jest zaś ta, która przewiduje łagodniejsze konsekwencje w konkretnym wypadku, zaś wszelkie uogólnienia mogą prowadzić do błędnych rezultatów.

Pamiętając przy tym, że istotną regułą interpretacyjną jest także stwierdzenie przez ustawodawcę w treści art. 4 § 1 k.k., żeby co do zasady stosować ustawę nową. Jest to także wskazówka dla przypadków, w których nie da się rozstrzygnąć, stosowanie której z dwóch ustaw będzie w konkretnym stanie faktycznym

względniejsze dla
sprawcy. W
odniesieniu do
zmian, jakie po
wejściu w życie
ustawy
nowelizującej
nastąpiły w
przepisach
regulujących wymiar
kary łącznej, można
wszakże wskazać
obszary, w których
wybór poprzednio
obowiązującej lub
nowej ustawy jako
podstawy
rozstrzygnięcia
może mieć
zasadnicze
znaczenie dla
skazanego,
prowadząc do
zupełnie innych
rozstrzygnięć w
odniesieniu do kary
łącznej orzekanej
w wyroku łącznym,
choćby dlatego,
że nowa ustawa
de facto rozszerza
zakres
prawomocnych
skazań, z których
kary podlegają
łączeniu. Wynika to
choćby
z rezygnacji z
negatywnej
przesłanki
pierwszego wyroku
skazującego. Co do
zasady, na gruncie
nowej regulacji
wszystkie wcześniej
orzeczone kary będą
podlegać łączeniu z
kolejną orzeczoną
karą (zob.
Włodzimierz Wróbel

(red.) Nowelizacja
prawa karnego 2015.
Komentarz, Lex).

Przechodząc zatem
na kanwę sprawy
skazanego
odnotować najpierw
należy, iż Sąd
Okręgowy w sposób
szczegółowy
przeanalizował
zapadłe w sprawie
skazanego wyroki
jednostkowe pod
kątem tego, jak
kształtowała się by
się jego sytuacja
prawna i faktyczna
w razie zastosowania
poprzednio
obowiązującego
porządku prawnego,
dochodząc finalnie
do wniosku, że
zastosowanie
przepisów sprzed
1 lipca 2015 r.
nie byłoby dla
skazanego
korzystniejsze.
Rozważając bowiem
możliwość
połączenia już tylko
samych
jednostkowych kar
pozbawienia
wolności objętych
wydanymi w jego
sprawie wyrokami,
według porządku
prawnego
obowiązującego do
30 czerwca 2015 r.
(z uwzględnieniem
ustaw pośrednich,
tj. obowiązujących
pomiędzy datą
popelnienia
poszczególnych

czynów a orzekania), z uwagi na konieczność uwzględnienia zasady chronologii orzeczeń (art. 85 k.k.), ustalenia kolejnych zbiegów realnych przestępstw, wyższej górnej granicy kar łącznych równej sumie kar jednostkowych, prowadziło to do oczywistego wniosku, iż skazany musiałby odbywać kolejno kilka kar łącznych pozbawienia wolności, nie podlegających łączeniu, których suma przekraczała możliwą do orzeczenia na gruncie obecnie obowiązujących przepisów (na zasadzie asperacji) karę łączną.

Powyższego wniosku nie zmienia fakt orzeczenia wobec skazanego mocą wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 kwietnia 2016 roku sygn.. akt XXI 179/15 kary 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania między innymi za przestępstwo popełnione przed

dniem 8 czerwca 2010 r., a która według przepisów obowiązujących do tej daty nie mogła zostać objęta węzłem kary łącznej z karą pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia wykonania, jeśli brak było warunków do orzeczenia kary łącznej bez warunkowego zawieszenia.

Powyższe stanowisko Sądu Okręgowego uzasadniało tezę, że zastosowanie "starych" przepisów o karze łącznej nie byłoby dla skazanego względniejsze, a jeszcze raz powtórzyć trzeba, iż w świetle art. 4 § 1 k.k. w takim przypadku nakazuje stosowanie ustawy w kształcie obowiązującym w dacie orzekania. Trybunał Konstytucyjny przyjął nawet domniemanie stosowania ustawy nowej - "domniemanie stosowania tej zasady wynika m.in. z faktu, iż nowa ustawa powinna pełniej odpowiadać woli

prawodawcy" (por. orzeczenie TK z 31 stycznia 1996 r.).

Przypomnienia także wymaga, iż apelujący prokurator i obrońca nie zakwestionowali zasadności oparcia zaskarżonego wyroku łącznego na nowych zasadach orzekania kar łącznych, nie podważyli zatem uznania, że przepisy obowiązujące poprzednio nie były dla skazanego względniejsze, a jedynie domagali się objęcia węzłem kary łącznej także kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej, o której powyżej mowa, a pominiętej przez Sąd I instancji, postulując zrewidowanie zaskarżonego orzeczenia w instancji odwoławczej w tym kierunku, a zatem niekorzystnym dla skazanego.

Nie ulega przy tym kwestii, że wbrew wyrażonemu w apelacji obrońcy kierunkowi zaskarżenia wyroku łącznego na korzyść skazanego, nie sposób uznać, że

w rzeczywistości uwzględnienie zarzutu odwoławczego w postaci objętej apelacjami, taki skutek mogłoby osiągnąć. Nie do podważania jest bowiem konkluzja Sądu Okręgowego o braku podstaw do ukształtowania kary łącznej na zasadzie absorpcji, w szczególności jeśli zważyć na interwał czasowy dzielący datę czynu objętego wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 27.04.2016 roku sygn. akt XXI K 179/15, skazującym T. S. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i pozostałymi objętymi wyrokiem łącznym, a także różnorodność czynów będących przedmiot osądu w tych sprawach. Nie budzi kontrowersji, iż przy wymierzaniu kary łącznej zastosowanie zasady pełnej absorpcji nie jest obowiązkiem sądu orzekającego, czy też punktem wyjścia przy dokonywaniu prawidłowej oceny wymiaru kary

łącznej. Stąd zastosowanie którejkolwiek z zasad: absorpcji, asperacji czy kumulacji uwarunkowane jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy prawomocnie osądzonymi czynami, objętymi podlegającymi połączeniu karami. Relacje te prowadzą się zaś do określenia, jak bliski związek przedmiotowo-podmiotowy łączy te czyny oraz w jakich odstępach czasu zostały one popełnione. Im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum, uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za przestępstwa objęte tym wyrokiem. Okoliczność ta zresztą także znajdowała się w polu widzenia Sądu orzekającego. W takiej zaś sytuacji uwzględnienie postulatu skarżących, w tym także obrońcy, o objęcie karą łączną pozbawiania wolności także kary

z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, musiałoby prowadzić do jej wymierzenia w wysokości wyższej, aniżeli objęta zaskarżonym wyrokiem, a zatem każdorazowo pogarszać sytuację skazanego w stosunku do tej, która wynika z pozostawienia kary orzeczonej z warunkowym zawieszaniem jej wykonania poza węzłem kary łącznej.

Wracając do przerwanej wątku, wskazać należy, iż w nakreślonych realiach sprawy wybór przepisów obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 r. jako podstawy wyrokowania łącznego w sprawie skazanego, Sąd Apelacyjny musiał uznać za niekontrowersyjny dla stron i nie będący przedmiotem zaskarżenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że zarzucona w apelacjach obraza art. 4 § 1 k.k., mająca polegać na zastosowaniu przy wyrokowaniu łącznym dwóch reżimów prawnych,

co jak słusznie wskazują skarżący byłoby niedopuszczalnym postąpieniem sądu meriti, realnie nie miała miejsca, albowiem Sąd I instancji oparł wyrok łączny na przepisach obowiązujących po dniu 1 lipca 2015 r., a jedynie w pisemnych motywach orzeczenia przedstawił kwestionowane przez apelujących argumenty na uzasadnienie decyzji o nie objęciu węzłem kary łącznej jednej z kar pozbawienia wolności (z warunkowym zawieszaniem jej wykonania), co sugeruje właśnie oparcie orzeczenia na art. 89 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym sprzed 8 czerwca 2010 r.

W tej sytuacji należało najpierw rozważyć czy na kanwie poddanej kontroli instancyjnej sprawy, rację mają apelujący zgodnie domagając się objęcia węzłem kary łącznej pozbawiania wolności także kary pozbawienia wolności z

warunkowym zawieszeniem jej wykonania (orzeczonej wobec skazanego wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 27 kwietnia 2016 roku sygn.. akt XXI 179/15 za przestępstwo popełnione przed 8 czerwca 2010 r.) i czy obowiązek taki wynikał z przepisu art. 89 § 1 k.k. Zgodnie, z jego treści w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej w wymiarze nieprzekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia każdego z tych przestępstw nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające do osiągnięcia celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa.

Takie brzmienie art. 89 § 1 k.k. nasuwa zatem wątpliwości zasadniczej natury czy wprowadza on swoisty automatyzm polegający na

obligatoryjnym
orzeczeniu kary
łącznie na podstawie
kar pozbawienia
wolności z
warunkowym
zawieszeniem i bez
warunkowego
zawieszenia ich
wykonania, czy też
możliwe jest inne
odczytanie zawartej
w nim normy
prawnej, a
mianowicie takie,
że to do sądu
wyrokującego
łącznie będzie
należało podjęcie
decyzji o możliwości
pozostawienia kary
pozbawienia
wolności z
warunkowym
zawieszeniem jej
wykonania poza
węzłem kary łącznej,
a zatem do osobnego
wykonania, w
zależności od
konkretnej sytuacji
faktycznej i prawnej
danego skazanego, w
tym jego postawy
wobec orzeczonych
obowiązków
probacyjnych, a
nade wszystko
naprawienia szkody,
zachowania w
okresie próby, a
zatem przy
uwzględnieniu
okoliczności
mających znaczenie
przy orzekaniu o
zarządzeniu
wykonania kary
pozbawienia
wolności

warunkowo
zawieszanej,
o których mowa w
art. 75 k.k.

Postawienie tak
brzmiącego pytania
jest tym bardziej
uzasadnione, jeśli
zważyć na treść art.
89 § 1 k.k. wyraźnie
regulującego jedynie
kwestię związaną z
możliwością
orzeczenia kary
łącznej pozbawienia
wolności,
obejmującej kary
pozbawienia
wolności
z warunkowym
zawieszeniem i bez
warunkowego
zawieszenia ich
wykonania, po
spełnieniu
ustawowych
warunków, zarówno
o charakterze
formalnym, jak i
materialnym.
Innymi słowy,
przedstawiony
problem prawny
dotyczy samej
zasady
obligatoryjności
stosowania
mechanizmu
przewidzianego w
art. 89 § 1 k.k.,
nie dotyczy zaś
zakresu stosowania
wprowadzonej tym
przepisem zasady.

Sądowi
Apelacyjnemu znane
są poglądy
prezentowane w

orzecznictwie i
piśmiennictwie na
temat tego, iż
wymierzenie za
zbiegające się
przestępstwa kar
pozbawienia
wolności w
wymiarze
bezwzględnym oraz
co najmniej jednej
takiej kary
z warunkowym
zawieszeniem jej
wykonania nie
wpływa na
obligatoryjny
charakter wymiaru
kary łącznej, co
wywodzone jest z
brzmienia art. 85 §
1 k.k. stanowiącego
iż w przypadku, gdy
sprawca popełnił
dwa lub więcej
przestępstw (...) i
wymierzono za
nie kary tego
samego rodzaju lub
inne podlegające
łączeniu, sąd orzeka
karę łączną (zob.
m.in. wyrok Sądu
Apelacyjnego w
Gdańsku z dnia 4
października 2017 r.
II AKa 298/17 LEX
nr 2415312,
P. Kardas,
komentarz do art.
85 k.k., LEX-
elektr., teza 13).
Niemniej jednak
nie należy pomijać,
że kolejne przepisy
wprowadzają liczne
wyjątki decydujące
o tym, iż pomimo
spełnienia
wprowadzonych w

cytowanym
przepisie warunków
do orzeczenia kary
łącnej jednak nie
dojdzie (m.in. art. 85
§ 2 k.k.- wymaga
dodatkowo, aby
kary te "podlegały
wykonaniu",
choćby w części,
art. 85 § 3 i
3a k.k.- ze względu
na datę czynu, za
który kara została
orzeczona, art. 85 §
4 k.k. – ze względu
na orzeczenie kary
orzeczeniem
skazującym
wydanym w innym
państwie UE), przy
czym to art.
89 § 1 k.k.
zawiera szczególną
regulację dotyczącą
orzekania o karze
łącnej w wypadku
zbiegu skazania za
przestępstwa na
kary
z warunkowym
zawieszeniem i bez
warunkowego
zawieszenia ich
wykonania.

Sąd Apelacyjny
dostrzega zatem
konieczność
zrewidowania
poglądów
przesądających
obligatoryjność
orzeczenia kary
łącnej pozbawienia
wolności w
omawianej sytuacji,
co ma szczególne
znaczenie w sprawie
skazanego, wobec

którego przepisy obowiązujące poprzednio nie były względniejsze (to jest w sprawie bezsporne), a tym samym nie uzasadniały zastosowania stanu prawnego obowiązującego w dacie popełnienia czynu, tj. przed 8 czerwca 2010 r., za który wymierzono skazanemu właśnie karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszaniem jej wykonania, a który ustalonych warunków probacyjnych nie złamał.

Istota problemu sprowadza się do tego, że uznanie obligatoryjności z mocy prawa orzeczenia kary łącznej pozbawiania wolności w wymiarze bezwzględnym w oparciu o kary orzeczone z i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania w tych sytuacjach procesowych, w których nie zachodzą przesłanki do warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawiania wolności

przewidziane w art. 89 § 1 k.k., bez możliwości uwzględnienia okoliczności konkretnej sprawy i odstąpienia od objęcia takiej kary węzłem kary łącznej, nie wydaje się być właściwym kierunkiem, w szczególności dlatego, że obowiązek taki nie wynika wprost z treści cytowanego przepisu. Rozumienie przepisu art. 89 § 1 k.k. jako nie przewidującego możliwości odstąpienia przez sąd - w wypadkach uzasadnionych np. z uwagi na prognozę kryminologiczną, postawę skazanego, cele kary - od połączenia kar podlegających i nie podlegających wykonaniu (kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, a zatem de facto do czasu zarządzenia ich wykonania - kar o charakterze wolnościowym), lecz jako nakładającego obowiązek orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności, po dokonaniu

automatycznej „zamiany” w drodze przeliczenia w trybie art. 89 § 1b k.k. tej kary na izolacyjną - w miejsce sankcji wolnościowej, prowadziłyby w istocie do wyłączenia sądowej gwarancji kontroli merytorycznej przesłanek pozbawienia wolności i stwierdzenia czy z punktu widzenia dyrektyw wymiaru kary łącznej, celowym jest pozostawienie danej prawomocnie orzeczonej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, odrębnemu „wykonaniu”. Podczas wydawania wyroku łącznego sąd nie miałby zatem w takiej sytuacji możliwości uwzględnienia okoliczności, że skazany prawidłowo realizuje obowiązki probacyjne, nie mógłby uwzględnić ani prognozy kryminologicznej, której dokonał inny sąd mocą prawomocnego wyroku skazującego daną osobę na karę pozbawienia wolności z

warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a zatem taką prognozę przyjmującego, ani wychowawczego efektu orzeczenia tegoż środka probacyjnego i to niezależnie od tego w jakiej konfiguracji czasowej orzeczenie to pozostawało do pozostałych skazań danej osoby.

Sąd wymierzający karę łączną musiałby zatem każdorazowo, bez jakiegokolwiek weryfikacji sytuacji faktycznej i prawnej konkretnego skazanego, „odwiesić” niejako wykonanie dotychczas zawieszonych kary pozbawienia wolności i orzec karę łączną pozbawienia wolności, izolując skazanego w istocie z mocy prawa, a nie na skutek merytorycznej decyzji sądu, a to zdaniem Sądu Apelacyjnego nie znajduje uzasadnienia, w szczególności jeśli zważyć, iż z powołanego przepisu - tak jak to już podkreślono - nie wynika obowiązek połączenia kary pozbawienia

wolności z warunkowym zawieszeniem z karami orzeczonymi w wymiarze bezwzględnym.

Nie trzeba przypominać, że prawo do sprawiedliwego wyroku łącznego w sensie materialnym oznacza prawo do uzyskania orzeczenia adekwatnego (proporcjonalnego) do osoby sprawcy i popełnionego czynu, uwzględniającego potrzeby prewencji generalnej i indywidualnej oraz prawnie chronione interesy pokrzywdzonego (por. podobne ujęcie celów postępowania karnego w art. 2 k.p.k.). Wymierzenie kary łącznej polega zatem na wymierzeniu jednej, nowej kary w miejsce prawomocnych kar jednostkowych, z zastosowaniem odrębnych dyrektyw (por. zwłaszcza dodany ustawą nowelizującą art. 85a k.k. oraz art. 571 § 1 k.p.k.) i zasad jej wymiaru (por. art. 86 k.k.). Nie jest to operacją czysto matematyczną

("sumowaniem" kar
jednorodząjowych, z
zastosowaniem
sztywnych
przeliczników - por.
jednak art. 87 § 1
i art. 89 § 1b k.k.).
Wymaga dokonania
przez sąd ogólnej
oceny całokształtu
działalności
przestępczej
sprawcy i podjęcia
decyzji co do
rodzaju i wymiaru
kary w ustawowo
przewidzianych
"widelkach". W
porównaniu z
karami
jednostkowymi,
kara łączna nie
tylko może mieć
zmodyfikowany
(zazwyczaj
powiększony)
wymiar (por. np. art.
86 k.k.), ale też
może zostać istotnie
przekształcona
(dotyczy to
zwłaszcza orzeczenia
kar bezwzględnych
w wyniku łączenia
kar z warunkowym
zawieszeniem ich
wykonania - por.
art. 89 k.k.)
lub poszerzona o
nowe elementy (por.
zwłaszcza art. 86 §
3 k.k.). Z punktu
widzenia sprawcy
jest to więc "nowa"
kara, zastępująca
sankcje wymierzone
mu wcześniej (zob.
wyrok Trybunału
Konstytucyjnego z
dnia z dnia

4 lipca 2018 r. sygn. akt K 16/16 Lex nr 2510943).

Problem, o jakim mowa zyskuje tym bardziej na aktualności, jeśli uwzględnić treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 czerwca 2019 r. sygn. akt P 20/17 (OTK-A 2019/29, www.trybunal.gov.pl, Dz.U.2019/1135), mocą którego przesądzono, iż art. 87 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, ze zm.) w zakresie, w jakim nakłada na sąd obowiązek połączenia kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności oraz wymierzenia kary łącznej pozbawienia wolności po dokonaniu zamiany kary ograniczenia wolności na karę pozbawienia wolności, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 175 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Istota problemu konstytucyjnego dotyczyła w tej sprawie zaś tego, czy wynikający z art. 87

§ 1 k.k. obligatoryjny charakter orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności w miejsce różnorodnych kar ograniczenia wolności i pozbawienia wolności nie prowadzi do naruszenia sądowej gwarancji w zakresie merytorycznej kontroli przesłanek takiego orzeczenia. Jak podniesiono tamże sąd wydając wyrok łączny, sprawuje wymiar sprawiedliwości, albowiem orzeka o pozbawieniu wolności osobistej będącej jedną z podstawowych wolności jednostki. Z kolei z punktu widzenia skazanego w wyroku łącznym dochodzi do wymierzania mu jakościowo odmiennej sankcji karnej, mającej wyższy stopień dolegliwości niż prawomocnie orzeczone kary jednostkowe.

Rozstrzygnięcie sądu wydającego wyrok łączny nie ma charakteru technicznego, wobec czego sąd nie powinien być pozbawiony możliwości merytorycznej

**kontroli
okoliczności
toczącej się przed
nim sprawy.**

Tymczasem art. 87
§ 1 k.k. wprowadza
automatyzm. W
szczególności
pozbawia sąd
możliwość oceny
tego, czy w
wypadku podjęcia
przez skazanego
wykonania kary
ograniczenia
wolności, zamiana
tej kary na karę
łącną pozbawienia
wolności jest
merytorycznie
uzasadniona.

Stwierdzając
niezgodność z
konstytucją tak
brzmiącego
przepisu, Trybunał
Konstytucyjny
przedstawił
argumenty, które
są konsekwentnie
prezentowane w linii
orzeczniczej tegoż
organu w wyrokach
z poprzednich lat,
a które okazały się
pomocne
w sprawie niniejszej
przy poszukiwaniu
przez Sąd
Apelacyjny
odpowiedzi na
powyżej postawione
pytanie co do
obligatoryjności
orzeczenia kary
łącznej w przypadku
skazanego na karę
pozbawienia
wolności z

warunkowym i bez warunkowego zawieszania wykonania kary, której jak to już wyżej zasygnalizowana nie sposób wywieźć z będącego podstawą takiego orzekania przepisu art. 89 § 1 k.k. (podczas gdy art. 87 § 1 k.k., którego niezgodność z Konstytucją RP została przesądzona wprowadzał taki oblig).

I tak, Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10 (OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 79), rozpatrywał problem dopuszczalności nałożenia na sąd bezwzględnego obowiązku zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności.

Przedmiotem zaskarżenia był wówczas art. 75 § 1 k.k., który - w wersji poddanej kontroli - stanowił, że "Sąd zarządza wykonanie kary, jeżeli skazany w okresie próby popełnił podobne przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia

wolności". Trybunał orzekł, że art. 75 § 1 k.k. w zakresie, w jakim nie przewidywał możliwości odstąpienia przez sąd od zarządzenia wykonania kary w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, był niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji. Trybunał zwrócił już wtedy uwagę, że "wolność osobista człowieka należy do najbardziej fundamentalnych praw i pozostaje w związku z prawem do bezpieczeństwa osobistego (...). Jednym z najważniejszych elementów gwarantujących to, że do pozbawienia wolności jednostki dochodzi tylko w warunkach szczególnie uzasadnionych, jest ustawowa gwarancja pełnej, realnej sądowej - a zatem procesowej kontroli - nad potrzebą pozbawienia wolności jednostki. Wyklucza

to konstytucyjną dopuszczalność pozbawienia wolności z mocy prawa. Z tego punktu widzenia ograniczeniem zakresu procesowych gwarancji byłoby wyłączenie realnej roli sądu w podejmowaniu decyzji o pozbawieniu jednostki wolności osobistej, nawet jeżeli - formalnie - decyzję w tym zakresie podejmowałby sąd, ale sprowadzony do roli notarialnej". Trybunał przypomniał też, że "realne pozbawienie wolności jest środkiem ultima ratio", a skoro tak jest, to "wymaga to zapewnienia sądowi wykonawczemu możliwości rozważenia wszystkich okoliczności sprawy relewantnych w dniu wydania postanowienia (...). Sąd wykonawczy powinien mieć możliwość procesowego badania - w okolicznościach konkretnej sprawy i przy uwzględnieniu domniemania kar wolnościowych (...) - czy istnieją powody

dla zarządzenia wykonania wcześniej warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności (...)".

Trybunał Konstytucyjny stwierdził finalnie, że "procedura sądowa przewidziana w zaskarżonym przepisie nie ma cech procedury sprawiedliwej, wymaganej przy rozstrzygnięciu o sprawie w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. Wolność osobista wymaga, aby sąd, przy orzekaniu o jej realnym pozbawieniu, miał zapewniony zakres uznania (minimum kompetencji sądu)". Uznał, że "sąd karny, który zarządza wykonanie kary pozbawienia wolności dotychczas warunkowo zawieszanej, sprawuje wymiar sprawiedliwości. Orzeka bowiem w odrębnej sprawie o pozbawieniu jednej z najbardziej podstawowych wolności - wolności osobistej. Taka decyzja nie ma charakteru technicznego i tym

sądem wykonawczym nie może być pozbawiony prawa do merytorycznej kontroli zawisłej przed nim sprawy bez względu nawet na jej szczególne okoliczności. (...) Procedura zgodna z art. 45 Konstytucji nie może ograniczać roli sądu wykonawczego, przy rozstrzygnięciu o zasadniczej zmianie sytuacji prawnej skazanego, do podejmowania decyzji formalnych. Takie ograniczenie stanowi sprzeczną z art. 45 ust. 1 Konstytucji ingerencję ustawodawcy w niezależność sądu".

Z kolei, w wyroku z 22 września 2015 r., sygn. P 37/14 (OTK ZU nr 8/A/2015, poz. 121), Trybunał Konstytucyjny rozpatrywał problem dopuszczalności pozbawienia sądu możliwości podjęcia decyzji o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, jeżeli jedna z podlegających łączeniu kar

pozbawienia wolności została wymierzona w wymiarze przekraczającym 2 lata.

Przedmiotem kontroli Trybunału był zatem przepis art. 89 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.; dalej: k.k.) w brzmieniu obowiązującym od 8 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2015 r., który stanowił: "W razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności, ograniczenia wolności albo grzywny z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania sąd może w wyroku łącznym warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej, jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 69 k.k.". Trybunał orzekł wówczas, że przepis w tym brzmieniu w zakresie, w jakim pomijał możliwość warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej w wypadku orzekania przez

sąd o łączeniu warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności w wymiarze wyższym niż 2 lata z karą pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, był niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji. Trybunał stwierdził, że "kara pozbawienia wolności jest - ze względu na znacznie głębszą ingerencję w sferę wolności osobistej - konstytucyjnie inną rodzajowo karą niż kara pozbawienia wolności, której wykonanie jest warunkowo zawieszane. Dlatego sąd orzekający o karze łącznej powinien mieć możliwość merytorycznego zbadania, czy konieczne jest zastosowanie owej surowszej rodzajowo kary. Co oczywiste, sąd ten powinien mieć prawo orzec, że kara łączna powinna przybrać formę bezwzględną ze względu na to, że druga z podlegających łączeniu kar wymierzona została na zasadzie

bezwzględnej.
Ustawodawca
powinien dopuścić
jednak prawo sądu
do podjęcia
odmiennej decyzji.
(...) Sąd karny,
który orzeka o karze
łącznej na podstawie
art. 89 § 1 k.k.,
sprawuje wymiar
sprawiedliwości.
Orzeka bowiem o
pozbawieniu jednej
z najbardziej
podstawowych
wolności - wolności
osobistej. Taka
decyzja nie ma
charakteru
technicznego i tym
samym sąd nie może
być pozbawiony
prawa do
merytorycznej oceny
zawisłej przed nim
sprawy. Tymczasem
zakwestionowany
przepis do takiej
sytuacji mógł
właśnie prowadzić.
Stanowiło to
sprzeczną z art. 45
ust. 1 Konstytucji
ingerencję
ustawodawcy w
niezależność sądu
orzekającego o karze
łącznej.

Jednocześnie
Trybunał wyraźnie
wskazał, że poza
zakresem swoich
rozważań pozostawił
regulację zawartą w
art. 89 § 1 k.k. w
obecnym brzmieniu.

Sąd Apelacyjny
podzielając
stanowisko, jakie
Trybunał
Konstytucyjny zajął
w cytowanych
powyżej wyrokach z
dnia 17.07.2013 r.
o sygn. P 37/14 z
22 września 2015
r. P 37/14, z dnia
11 czerwca 2019 r.
sygn. akt P 20/17,
uznał finalnie, że
przytoczone tamże
argumenty
zachowują
aktualność na
kanwie
rozpatrywanej
sprawy i winny
być adekwatnie
odnoszone do
regulacji zawartej w
art. 89 § 1 k.k., co
nie wiąże się w tym
przypadku
z badaniem jego
konstytucyjności, a
z prawidłowym
odczytaniem jego
zawartości
normatywnej, z
której – tak jak
to już powiedziano-
nie sposób wywieźć
nakazu orzekania
kary łącznej
pozbawienia
wolności w oparciu o
kary z warunkowym
zawieszeniem i bez
warunkowego
zawieszenia ich
wykonania (czego
nie można także
opierać na ogólnej
normie wynikającej
z art. 85 §

1 k.k.), bo jego regulacja dotyczy wyłącznie warunków formalnych i materialnych, jakie muszą być spełnione, aby móc warunkowo zawiesić orzeczoną karę łączną pozbawienia wolności. Tak jak to już powiedziano przepis art. 89 § 1 k.k. rozumiany jako obligujący do orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności w oparciu o kary z warunkowym i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania redukuje funkcję wymierzania sprawiedliwości przez sąd do automatycznego przeliczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na karę pozbawienia wolności w wymiarze bezwzględnym, która jest niewątpliwie karą najbardziej dolegliwą spośród kar przewidzianych przez polską ustawę karną, łącząc się z pozbawieniem jednostki wolności osobistej, podczas gdy kara pozbawienia wolności z

warunkowym
zawieszeniem jej
wykonania jest
zdecydowanie mniej
dolegliwa, gdyż
dopóki nie zaistnieją
przesłanki
uzasadniające
zarządzenie jej
wykonania, nie
podlega do tego
czasu wykonaniu, a
zatem ma charakter
kary wolnościowej,
podczas gdy
orzeczenie kary
pozbawienia
wolności tej
wolności w ogóle
"pozbawia". De
facto skazany traci
gwarancje
sprawiedliwego
rozpatrzenia sprawy
przez sąd
pozbawiony
możliwości – przy
takim rozumieniu
przepisu art. 89 §
1 k.k. – weryfikacji
czy utracił on
kompetencje do
korzystania z
prawomocnie
orzeczonego środka
probacyjnego tylko
dlatego, że
wydawany jest w
jego sprawie wyrok
łączny. Decyzja taka
zapadłaby zatem
w oderwaniu od
indywidualnych
okoliczności danej
sprawy związanych
nie tylko
z prawomocnym
orzeczeniem właśnie
takiej kary i
uznaniem przez sąd,

że sprawca zasłużył na dobrodziejstwo danego środka probacyjnego, jak też tego czy sprawdził się on w warunkach wolnościowych.

Jak to podniósł Trybunał Konstytucyjny w cytowanym wyroku z dnia 11 czerwca 2019 r. sygn. akt P 20/17: zgodnie ze standardem konstytucyjnym, sąd, który ma orzekać o realnym pozbawieniu wolności, musi mieć zapewniony pewien zakres możliwości oceny okoliczności konkretnej sprawy i ich uwzględnienia podczas "wymierzania" odpowiedniej kary. Trybunał Konstytucyjny zwrócił również uwagę na to, że podczas wymierzania przez sądy kar jednostkowych w wyrokach skazujących za zbiegające się przestępstwa skazany korzystał z gwarancji wynikających z art. 41, art. 45 ust. 1 i art. 175 ust. 1 Konstytucji. Gwarancje te stają

się jednak pozorne, jeżeli skazany nie może korzystać z takich samych gwarancji na etapie wydawania przez sąd wyroku łącznego (którego wydanie w obecnym stanie prawnym ma charakter obligatoryjny) i wymierzenia w miejsce kar jednostkowych kary łącznej pozbawienia wolności.

Wprowadzona do wykonania i faktycznie odbywana będzie kara, która zostanie orzeczona w warunkach niezapewniających sądowi możliwości uwzględnienia wszystkich okoliczności konkretnej sprawy. Gwarancje, z których korzystał skazany na poprzednich etapach, tracą w następstwie tego swoje realne znaczenie.

W postępowaniu o wydanie wyroku łącznego jednostka powinna mieć zapewniony ten sam standard ochrony konstytucyjnej, z jakiego korzystała na etapie wydawania wyroków za zbiegające się przestępstwa. Takim standardem

konstytucyjnym jest niewątpliwie prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez sąd wywodzone z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Reasumując, zdaniem Sądu Apelacyjnego pozbawienie wolności powinno być środkiem stosowanym ultima ratio i wymaga zapewnienia sądowi możliwości rozważenia wszystkich okoliczności konkretnej sprawy. Tymczasem art. 89 § 1 k.k. odczytywany jako oblig orzeczenia kary łącznej obejmującej karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, w sytuacji gdy nie zachodzą, jak w analizowanym przypadku warunki formalne i materialne do orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, musiałby prowadzić do automatycznego orzeczenia o pozbawieniu wolności skazanego bez rozpatrzenia

i uwzględnienia okoliczności mogących przemawiać przeciwko objęciu węzłem kary łącznej także kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Nadmienić należy, że w sytuacji faktycznej i prawnej skazanego także zastosowanie przepisów obowiązujących do dnia 1 lipca 2015 r. nie mogłoby prowadzić do warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, z uwagi na jej wymiar przekraczający ustawowy próg, ale też brak spełnienia warunków materialnych to umożliwiających przy uwzględnieniu liczby skazań objętych wyrokiem łącznym. Nie można przy tym z góry twierdzić, że powrót do przestępstwa, co oczywiste w sytuacji wydania kolejnych wyroków skazujących na kary pozbawienia wolności w wymiarze bezwzględnym, sam w sobie automatycznie i zupełnie przekreśla

pozytywną prognozę kryminologiczną sprawcy. Przyjęcie takiego domniemania i nałożenie na sąd obowiązku wdrożenia - w każdym przypadku - wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności stanowi niezgodną z Konstytucją ingerencję ustawodawcy w niezależność sędziów. Stan taki jest sprzeczny ze standardem międzynarodowym. Powrót do przestępstwa nie może za każdym razem świadczyć o mylnym postawieniu pierwotnej prognozy kryminologicznej, bez względu na stwierdzone okoliczności dotyczące skazanego w momencie decydowania o odwieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w pierwszej sprawie (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 września 2015 r. P 37/14,

OTK-A 2015/8/121,
Dz.U.2015/152)

Reasumując,
zdaniem Sądu
Apelacyjnego nic nie
stoi na przeszkodzie,
aby sąd, który orzeka
o karze łącznej,
mógł oceniać
indywidualnie w
każdej sprawie, czy
należy połączyć
kary pozbawienia
wolności i kary
pozbawienia
wolności z
warunkowym
zawieszeniem jej
wykonania, czy też
kary te winny
– dla osiągnięcia
celów kary - zostać
wykonane osobno.
Tak też się stało
w sprawie niniejszej.
Sąd odwoławczy
miał bowiem w polu
widzenia postawę
skazanego T. S.
wobec orzeczonych
obowiązków
probacyjnych i
zachowanie
skazanego w okresie
próby. Skazany T. S.
pozostaje w stałym
kontakcie
z kuratorem i nigdy
nie uchylał się
od dozoru stawiając
się na każde
telefoniczne czy
pisemne wezwania
tego ostatniego.
Prowadzi
ustabilizowany tryb
życia i nie narusza
norm prawnych.
Uregulował

należności sądowe,
a orzeczony środek
karny w postaci
obowiązku
naprawienia szkody
realizuje poprzez
ratalne spłaty na
rzecz
pokrzywdzonych.

W tym stanie rzeczy
orzeczenie wobec
skazanego kary
łącznej pozbawienia
wolności w
wymiarze
bezwzględny, z
pozostawieniem
kary pozbawienia
wolności z
warunkowym
zawieszeniem jej
wykonania poza
jej węzłem, uznano
za sprawiedliwe
i nie naruszające
przepisów prawa.

Na marginesie
wskazać należy, iż
przyjęcie takiego
rozwiązania
pozwoliło także na
usunięciu swoistej
niesprawiedliwości
wyroku łącznego,
do której musiałoby
dojść w sytuacji,
w której w
obecnym stanie
prawnym, którego
zastosowanie
zdaniem Sądu
Okręgowego było
dla skazanego
korzystniejsze, a
czego żadna ze stron
nie
zakwestionowała,
należałoby uznać

obligatoryjność
objęcia węzłem kary
łącznej pozbawienia
wolności także kary
2 lat pozbawienia
wolności z
warunkowym
zawieszaniem jej
wykonania
orzeczonej wobec
skazanego za
przestępstwo
popelnione przed 8
czerwca 2010 r., a co
w świetle przepisów
obowiązujących w
dacie popelnienia
czynu było
niedopuszczalne.
Przypomnieć
bowiem trzeba, do
czego nawiązywał
już Sąd a quo
w treści pisemnych
motywów
zaskarżonego
wyroku, że
możliwość
wymierzenia kary
łącznej w wyroku
łącznym, na
podstawie
art. 89 § 1a
k.k., stosownie do
treści art. 4 § 1
k.k., dotyczy tylko
skazań za zbiegające
się przestępstwa na
kary pozbawienia
wolności z
warunkowym
zawieszeniem ich
wykonania,
popelnione po dniu
7 czerwca 2010
r. (wyrok Sądu
Najwyższego z dnia
30 marca 2017 r.
V KK 11/17 LEX
nr 2261018, wyrok

Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2011 r., V KK 74/11, OSNKW 2011, z. 6, poz. 54; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2010 r., II KK 156/10, Biul. PK 2011/2/24; wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2011 r., V KK 108/11, Lex nr 817560). Przepis art. 89 § 1 k.k. sprzed nowelizacji, którą wprowadzono art. 89 § 1a k.k., wykluczał bowiem orzeczenie w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności w wyniku połączenia kar orzeczonych również z warunkowym zawieszeniem ich wykonania (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2001 r., I KZP 2/01, OSNKW 2001, z. 5-6, poz. 41; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2004 r., V KK 224/04, OSNKW 2004, z. 10, poz. 98; 10 stycznia 2008 r., III KK 162/07, OSNwSK 2008/1/55, 26 marca 2009 r., IV KK 69/09, Lex nr 491364).

Konkluzja Sądu a quo sugerująca, iż to właśnie poprzednio

<p>obowiązujące przepisy wyłączały możliwość objęcia węzłem kary łącznej pozbawienia wolności także tej orzeczonej wobec skazanego z warunkowym zawieszeniem jej wykonania za przestępstwo popełnione przed 8 czerwca 2010 r., nie miała zatem znaczenia dla końcowego rozstrzygnięcia ocenionego finalnie przez Sąd Apelacyjny jako odpowiadającego prawu.</p> <p>Postępując zgodnie z powyższymi wskazaniem, w celu uzyskania stanu materialnej sprawiedliwości orzeczenia, a jednocześnie nie naruszając zakresu i kierunku wywiedzionych środków odwoławczych, Sąd Apelacyjny orzekł o utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku łącznego.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>zmiana zaskarżonego wyroku i połączenie skazanemu T. S. kar orzeczonych</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

<p>wyrokami opisanymi w punktach III, V i VI komparycji wyroku i wymierzenie kary łącznej w wymiarze 4 lat pozbawienia wolności.</p>				
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>				
<p>Wniosek niezasadny z przyczyn wskazanych w punkcie 3.1</p>				
<p>3.2.</p>	<p>Zarzut obrońcy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obraza prawa materialnego art.4§1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i niezastosowanie art.89§1 a k.k. i nie objęcie karą łączną kary 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat - wyrok XXI K 179/15 -obraza art.86§ 4 k.k. poprzez jego zastosowanie -błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieprawidłowym uznaniu, że wobec skazanego nie 	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>		

	<p>można zastosować zasady absorpcji</p> <p>- rażąca niewspółmierność kary</p>			
<p>Co do zarzutu obrazy prawa materialnego art.4§1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i niezastosowanie art.89§1 a k.k. i nie objęcie karą łączną kary 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat - wyrok XXI K 179/15 właściwe są rozważania zamieszczone w punkcie 3.1 i do nich sąd odwoławczy odsyła skarżącego unikając tym samym powielania argumentacji tożsamej dla zarzutu prokuratora i obrońcy formułujących podobne zarzuty.</p> <p>Jeżeli chodzi natomiast o zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na nieprawidłowym uznaniu, że wobec skazanego nie</p>				

można zastosować zasadę absorpcji i rażącej niewspółmierności kary to stwierdzić należy, że zastosowanie zasady absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej pozbawienia wolności nie obowiązkiem sądu.

Należy też pamiętać, że zastosowanie jednej z zasad wymiaru kary łącznej, czyli zasady absorpcji, asperacji czy kumulacji przy orzekaniu w tym przedmiocie uwarunkowane jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy prawomocnie osądzonymi i pozostającymi w zbiegu realnym czynami. Relacje te sprowadzają się do określenia, jak bliski związek przedmiotowo-podmiotowy łączy czyny oraz w jakich odstępach czasu zostały one popełnione. Im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum, uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za

przestępstwa objęte tym wyrokiem. Całkowitą absorpcję można zastosować wówczas, gdy wszystkie czyny wykazują bardzo bliską więź podmiotową i przedmiotową albo gdy orzeczone za niektóre z czynów kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną, albo też istnieją jakieś inne szczególne okoliczności dotyczące osoby skazanego.

Jednocześnie podkreśla się, że niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji, jak i zasady pełnej kumulacji, oparcie wymiaru na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia, a priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 listopada 2016 r.,

II AKa 99/16, Lex nr 2200280).

Obrońca skazanego podkreśla, że z uwagi na zachodzenie pomiędzy popełnionymi przez skazanego przestępstwami bliskiego związku czasowo-miejscowego, względem skazanego powinno się zastosować przy wymiarze kary łącznej zasadę absorpcji. Z takim postawieniem sprawy Sąd Apelacyjny nie może się zgodzić, ponieważ podzielenie poglądu skarżącego prowadzioby do premiowania sprawcy takiego jak skazany, popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, na szkodę wielu osób, zatem do praktycznej bezkarności części zachowań zabronionych. Skazany zaś, co słusznie wyeksponował Sąd Okręgowy, popełniał przestępstwa na przestrzeni siedmiu lat, wyrządzając nimi szkodę o dużej wartości, co samo w sobie przemawia za niemożnością

zastosowania
względem niego
zasady absorpcji.
Gdy dodać do tego
różnorodność
dóbr prawnych
atakowanych przez
skazanego, czyli
nie tylko mienie,
obróć gospodarczy
i dokumenty, jak
również, co
niezmiernie istotne,
wielość osób
pokrzywdzonych
przestępstwami
skazanego,
zastosowanie
względem niego
pobłażliwości przy
wymiarze kary
łącznej nie mogło
mieć miejsca. Co do
rażącej
niewspółmierności
kary to i tu
apelację obrońcy
należy uznać za
niezasadną w
zakresie,
w jakim kwestionuje
wymiar kary łącznej,
gdyż apelujący,
akcentując przede
wszystkim
pozytywną w jego
ocenie prognozę
kryminologiczną nie
wykazał skutecznie,
aby orzeczone przez
Sąd I instancji kara
łączna była karą
rażąco
niewspółmierną.
Bezspornym jest,
że prowadzenie
ustabilizowanego
trybu życia oraz
deklarowana chęć
zmiany swej postawy

życiowej i dążenie do naprawienia wyrządzonych szkód zasługują na uznanie, ale nie w sposób skutkujący złagodzeniem orzeczonej kary łącznej, z uwagi na wieloletni czas dokonywania przestępstw przez skazanego oraz rozmiar wyrządzonej przez niego łącznej szkody na mieniu. Wszystkie te okoliczności zostały przez sąd I instancji uwzględnione i ocenione. Co do kwestii obrazy art.86§4k.k. to rację ma skarżący, ze przepis ten został uznany przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 18 kwietnia 2019 roku za niekonstytucyjny w zakresie w jakim różnicuje sytuacje osób, wobec których zastosowanie mała już wcześniej instytucja kary łącznej od osób, co do których ta instytucja zastosowania nie miała, w ten sposób, że umożliwia w stosunku do tej pierwszej kategorii osób podwyższenie dolnej granicy kary łącznej. Prawdą jest

<p>również, że sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku określił dolną granicę kary łącznej na 3 lata, a górną na 3 lata i 6 miesięcy. Niemniej poza błędnym ustaleniem dolnej granicy kary w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku(co nie miało wpływu na jego treść) nie ma podstaw do wyeliminowani art.86§4 k.k. w sytuacji gdy wskazuje on zasady wymiaru kary łącznej.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>- wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku i objęcie orzeczoną w punkcie 1 skarżonego wyroku karą łączną kary orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 27 kwietnia 2016 roku sygn.. akt XXI 179/15 i wydanie wyroku z zastosowaniem zasady absorpcji.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo</p>			

zasadny albo niezasadny.			
wniosek niezasadny z przyczyn wskazanych w punktach 3.1 i 3.2			
3.3.		# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny			
Wniosek			
	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny		
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.			
4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU			
4.1.			

Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności			
5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO			
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji			
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy		
- utrzymano w mocy zaskarżony wyrok			
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy			
Powody utrzymania wyroku w mocy zawarte w rozważaniach z punktów: 3.1, 3.2,			
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji			
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany		
Zwięźle o powodach zmiany			

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji				
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia				
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.		
Zwięźle o powodach uchylenia				
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.		
Zwięźle o powodach uchylenia				
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.		
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia				
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.		
Zwięźle o powodach uchylenia				

5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
6. Koszty Procesu			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
	Zwolniono skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.		
7. PODPIS			
SSA Karina Maksym SSA Mirosław Ziaja SSA Małgorzata Niementowska			

1.3. Granice zaskarżenia	
---	--

Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	rozstrzygnięcie z punktu 1 i 3		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana

1.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	2

Podmiot wnoszący apelację	Obrońca skazanego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	rozstrzygnięcie z punktu 1 i 3		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej		

	orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana